

Obavijest za maturante:

Na pismenom dijelu ispita učenici će moći odabrati između dva ulomka iz književnih djela za pisanje interpretativnog eseja i jedne slobodne teme. Obzirom na to da učenicima treba određena priprema za pisanje eseja izdvojili smo nekoliko djela od kojih će biti zadana dva djela na dan polaganja pismenog dijela ispita.

Pismeni dio ispita na školskoj maturi 2023. godine

Popis djela i autora:

1. Šenoa, August, **Prijan Lovro**
2. Novak, Vjenceslav, **Posljednji Stipančići**
3. Krleža, Miroslav, **Gospoda Glembajevi**
4. Ujević, Tin, **izbor iz poezije**
5. Shakespeare, William, **Hamlet**
6. Goethe, Johann Wolfgang, **Patnje mladog Werthera**
7. Camus, Albert **Stranac**

Esej je potrebno oblikovati kao zaokruženu cjelinu (uvod, razrada, završetak – i sadržajno i grafički). Učenici bi za valjan uvodni dio eseja trebali znati sljedeće podatke:

1. naslov djela i autor,
2. što je djelo po vrsti (pjesma, drama (tragedija, komedija), roman ili pripovijetka)
3. kojem književnopovijesnom razdoblju djelo pripada
4. temu/problematiku djela u cijelosti
5. prepoznati temu/problematiku zadanog ulomka

U razradbenom dijelu potrebno je:

1. ponuditi odgovore na zadane smjernice,
2. povezati rečenice veznim sredstvima (*naime, štoviše, nadalje, također, budući da....*),
3. tvrdnje potkrijepiti citatima ili parafrazama

U zaključnom dijelu potrebno je:

1. započeti zaključak nekom od korisnih fraza (*u zaključku možemo reći, iz navedenoga možemo vidjeti da...*)
2. iznijeti sažetak nekih glavnih tvrdnji koje su nositelji teme eseja
3. iznijeti vlastito mišljenje/stav

Izdvojeno gradivo iz hrvatskog jezika za polaganje mature

PRVI RAZRED

1. **Znanost o književnosti** (povijest književnosti, teorija književnosti i književna kritika)
2. **Lirske, dramske, epske, lirsko-epske vrste i diskurzivni oblici** (navesti vrste i znatih objasniti)
3. **Stilske figure**
4. **Temeljna civilizacijska djela – Biblija** (navesti sva djela, detaljnije o *Bibliji*)
5. **Stara grčka književnost** – nabrojati razdoblja i predstavnike
Homer: *Ilijada* (o autoru i djelu, *Homersko pitanje*)
Sofoklo: *Antigona* (o autoru i djelu)
6. **Rimska književnost** – nabrojati razdoblja i predstavnike
Vergilije: *Eneida* (o autoru i djelu)
7. **Srednjovjekovna književnost**- značajke(trajanje epohe, glavne značajke i predstavnici)
Aurelije Augustin: *Ispovijesti* (o autoru i djelu)
Nacionalni epovi, trubadurska poezija i viteški roman (navesti nazive djela i glavne značajke općenito za vrste)
8. **Hrvatska srednjovjekovna književnost** –*Bašćanska ploča* (glavne značajke, trajanje razdoblja i detaljniji o *Bašćanskoj ploči*)
9. **Srednjovjekovna književnost u BiH**-*Humačka i Kočerinska ploča* (glavne značajke, trajanje razdoblja i detaljniji o *Humačkoj i Kočerinskoj ploči*)

DRUGI RAZRED

1. **Značajke predrenesanse**
Dante Alighieri – *Pakao* (osnovno o djelu i kratko o autoru) Francesco Petrarca – *Kanconijer* (osnovno o djelu i kratko o autoru)
2. **Značajke renesanse u europskoj književnosti**
Miguel de Cervantes
William Shakespeare – *Hamlet* (osnovno o djelu i kratko o autoru)
3. **Značajke renesanse u hrvatskoj književnosti**
Marko Marulić – *Judita* (osnovno o djelu i kratko o autoru)
Petar Zoranić
4. **Značajke baroka u europskoj književnosti**
5. **Značajke baroka u hrvatskoj književnosti**
Ivan Gundulić – *Suze sina razmetnoga* (osnovno o djelu i kratko o autoru)
6. **Značajke klasicizma u europskoj književnosti**
Jean Racine – *Fedra* (osnovno o djelu i kratko o autoru)
7. **Značajke prosvjetiteljstva u europskoj književnosti**
Voltaire
8. **Značajke romantizma u europskoj književnosti**
J. W. Goethe – *Patnje mladog Werthera* (osnovno o djelu i kratko o autoru)
Edgar Allan Poe – *Crni mačak* (osnovno o djelu i kratko o autoru)

TREĆI RAZRED

HRVATSKI ROMANTIZAM

1. Opće značajke (trajanje, značaj godina 1813., 1831., 1843, 1860., objasniti što označava termin hrvatski književni i narodni preporod i ilirski pokret)
2. Predstavnici
3. Ivan Mažuranić: *Smrt Smail -age Čengića* (osnovno o djelu)

PROTOREALIZAM

4. August Šenoa (Šenoa zasluga u hrvatskoj književnosti, najvažnija njegova djela, značajke povijesnih romana, o djelu *Prijan Lovro*)

REALIZAM I NATURALIZAM U EUROPI

5. Opće značajke (trajanje, usporedba s romantizmom, realistički junaci)
6. Predstavnici realizma u Francuskoj i djela
7. Predstavnici realizma u Rusiji i djela

8. F. M. Dostojevski: Zločin i kazna
9. Naturalizam (trajanje, opće značajke, predstavnici)

HRVATKI REALIZAM

10. Opće značajke (regionalna usmjerenost pisaca hrvatskog realizma , tematika hrvatskog realizma, predstavnici i djela)
11. Ante Kovačić :*U registraturi*

MODERNIZAM U EUROPSKIM KNJIŽEVNOSTIMA

12. Opće značajke (trajanje , nabrojiti pravce, predstavnike za liriku i dramu)
13. Charles Baudelaire: Cvjetovi zla

HRVATSKA MODERNA

14. Opće značajke hrvatske moderne (vremensko određenje, struje i grupacije, predstavnici i djela)
15. Antun Gustav Matoš

ČETVRTI RAZRED

1. Značajke moderne (avangarde), avangardni smjerovi
2. Značajke moderne proze
3. Franz Kafka: *Preobrazba/Proces*
4. Značajke moderne drame
5. Hrvatski ekspresionizam - *Antun Branko Šimić*
6. Miroslav Krleža: *Gospoda Glembajevi/Povratak Filipa Latinovicza*
7. Augustin Tin Ujević
8. Značajke i predstavnici epskog kazališta i kazališta apsurdna
9. Albert Camus: *Stranac*
10. Ivo Andrić: *Prokleta avlija*
11. Druga moderna – krugovaši i razlogovci (trajanje, značajke, predstavnici)
12. Antun Šoljan: *Kratki izlet*

Gradivo iz hrvatske gramatike

a. razred: fonologija

- a) glasovne promjene (morfološki uvjetovane: palatalizacija, sibilizacija, jotacija, nepostojano a, vokalizacija te alternacije ije i je);

b. razred: morfologija

- a) Vrste riječi i njihove gramatička kategorije (imenice, zamjenice, pridjevi, brojevi; glagoli, prilozima, prijedlozi, veznici, uzvici i čestice;
 - odrediti padeže
 - glagolska vremena, glagolske načine,
 - pravilno pisanje neodređenih zamjenica, pravilna upotreba priloga gdje, kamo, kuda; prijedlog kroz, zbog, radi)
- b) pravopis (pravilno pisanje riječi: veliko / malo slovo, Ije-je)

c. razred: sintaksa

- a) članovi rečeničnog ustrojstva
- b) vrste nezavisno složenih rečenica (sastavne, rastavne, suprotne, zaključne i isključne);
- c) vrste zavisno složenih rečenica

d. razred: leksikologija

- a) leksem / leksik
- b) semantički odnosi među leksemima: sinonimi, homonimi (homofoni / homografi), antonimi;
- c) vremenska raslojenost leksika: arhaizmi, historizmi;
- d) područna raslojenost leksika: lokalizmi, regionalizmi, dijalektizmi;
- e) posuđenice (egzotizmi, internacionalizmi, eponimi);
- f) onomastika (ojkonimi, oronimi, hidronimi, egzonimi, ktetici, etnici; etnonimi)

